

suomalainen sote - olisiko ratkaisu sittenkin (voinut olla) ihan lähellä?

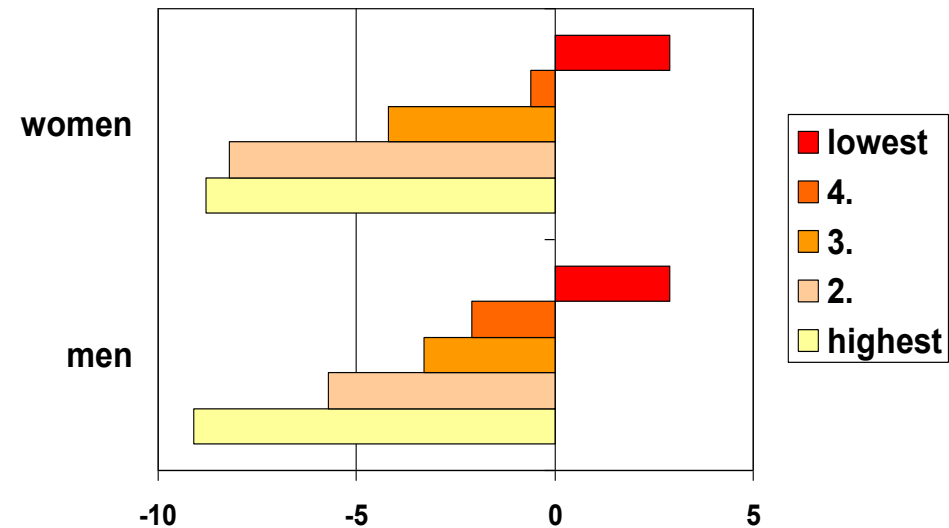
Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta 10.4.2018

Martti Kekomäki

sidonnaisuudet (2016-2018)

- ▶ ei omistuksia alan kaupallisissa yrityksissä
- ▶ Nordic Healthcare Group, konsultti (kokonaisansio < 1000 €)
- ▶ AaltoEE:n Terveystieteiden johtamiskoulutusohjelman terveysekonomian osakokonaisuuden vastuuhenkilö ja opettaja
- ▶ S Lääkäriliiton ja S lääkäriseura Duodecimin valtuuskunnan jäsen
- ▶ Stm:n asiantuntijaryhmän jäsen
- ▶ poliittisesti sitoutumaton konservatiivi

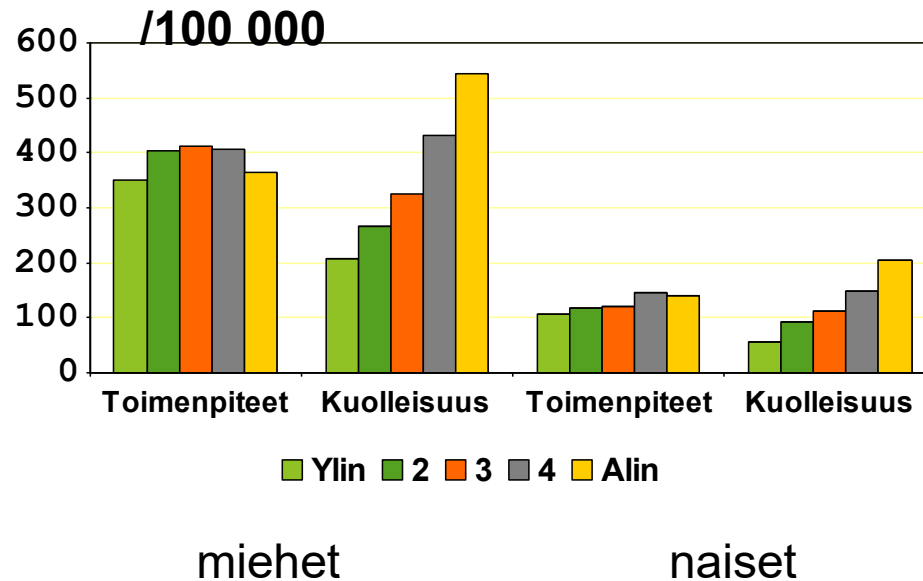
perusterveydenhuollon palveluin torjuttavissa ollut kuolleisuus %-muutos tuloviidenneksittäin, 1992-2003

Source: Arffman et al 2007

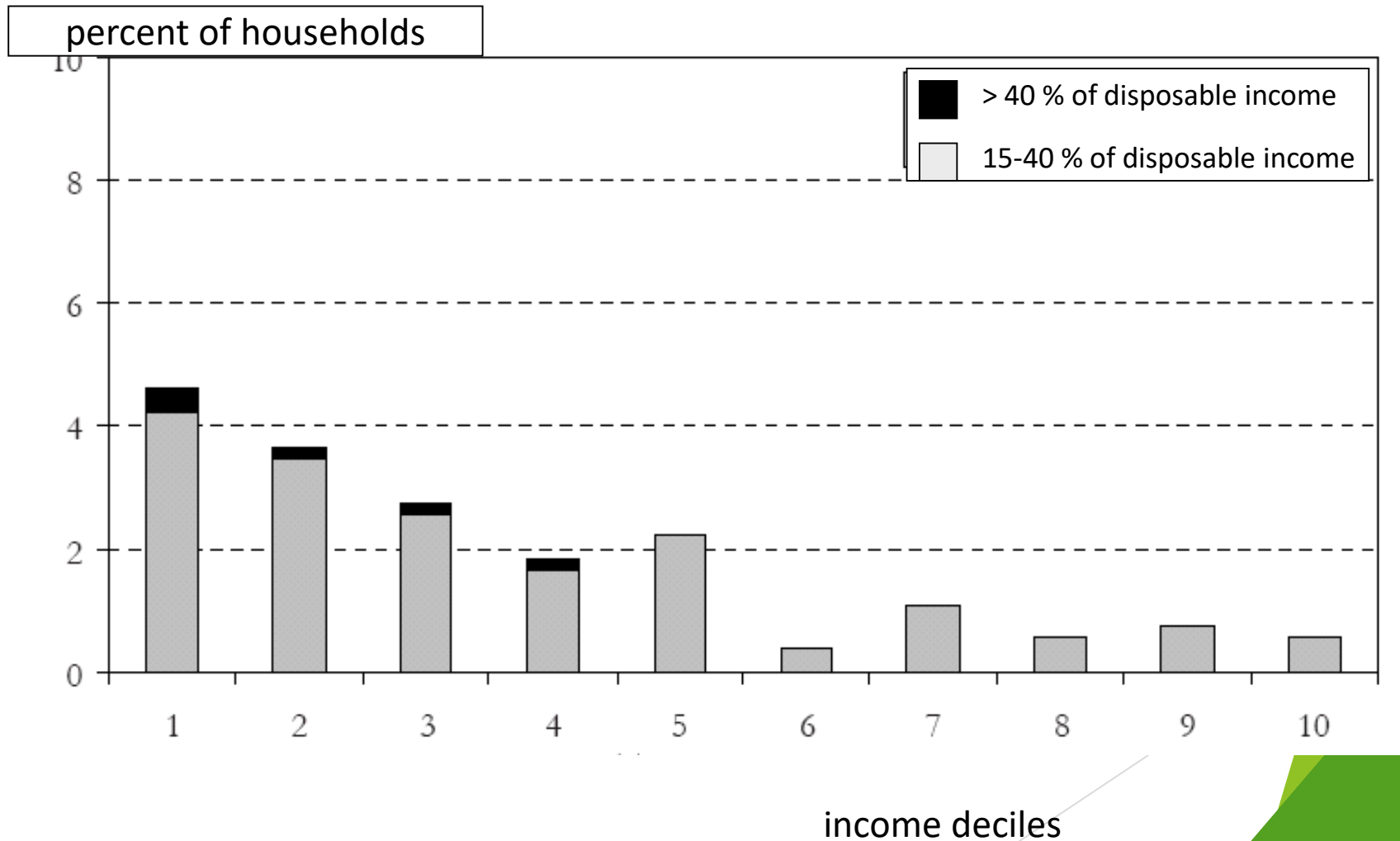
3 2 October 2008 Juha Teperi

tuloluokka, sepelvaltimotoimenpiteet (PTCA tai CABG)
ja sepelvaltimotautikuolleisuus vuonna 2003 Suomessa
25-84 -vuotiailla miehillä ja naisilla

julkaisemattomia tietoja HILMOsta

Risk of catastrophic health care costs in Finnish households (jan.klavus@thl.fi)

- ja vielä:

- ▶ koska **jonottelu ”ala-ovella” on nykysysteemin näkyvin laatuongelma**, siitä tulee myös poolin vaihdon tärkein syy:
 - ▶ peruspalveluihin päästään takuuvarmasti
- ▶ samalla siirtyjä siirtää ”rahat repussaan” kilpailijalle:
 - ▶ poolin asiakkaiden hivetessa myös poolin rahat hupenevat takuuvarmasti
- ▶ yksilötason kapitaation täsmällisellä summalla ei nyt ole suurta väliä:
 - ▶ ***oleellista on havaita, ettei jonottelun sallimisella voi enää kasvattaa omia voimavaroja vaan jonottelun salliminen päinvastoin pienentää niitä***

- ei siis näin:

yksilötasoinen kapitaatio

valinta, kilpailu

integraatio

- vaan näin:

integraatio

väestötasoinen kapitaatio

valinta, kilpailu

lähimmät suomalaiset nykymallit

- ▶ Pihlajalinnan Mänttä-Vilppula
 - ▶ kokonsa puolesta lähes liian pieni, muuten periaatteessa ok; ei tosin alueellista kilpailua eikä valinnanvapautta (jota ei tarvitakaan, koska ei ole enää jonoja)
- ▶ EKSOTE (Lappeenranta), Siun sote (Joensuu) ja SOITE (Kokkola)
 - ▶ kaikissa vain yksi toimija, ei kilpailua vaan ”kilvoittelu” (benchmarking):
 - ▶ EKSOTE tarvevakioidut kustannukset 17 % pienemmät kuin Suomessa keskimäärin
 - ▶ SOITE v 2017 budjetti alitettu 4,25 %:lla, jonot sulavat
 - ▶ Siun sote: v 2017 budjetti alitettu, jonot sulavat

tiivistelmä

- ▶ ”ratkaisu” mahdollistaisi valinnanvapauden ja, jos poliittisesti niin halutaan, jopa massiivisen yksityistämisen
 - ▶ hallitsisi silti **rautaisella otteella koko sektorin kustannuskehitystä** (+0.9 % p.a.)
 - ▶ tuottaisi **tasavertaiset palvelut** kansalaisille pitämällä jonot nollassa

ratkaisu

- ▶ 1) valinnanvapauden rakentuminen **"symmetrisille" alueellisille riskipooleille**
 - ▶ minimikoko > 40 000 kansalaista, ad 200 000+ kansalaista
- ▶ 2) **kokonaiskapitaatio** (ei siis epämääräisten peruspalveluiden kapitaatio)
 - ▶ sisältää myös hammasterveyden, erikoissairaanhoidon, päihde- ja mt-palvelut sekä koko hoivasektorin
- ▶ 3) **poolin vaihtaminen**, "jaloilla äänestäminen" asiakkaan valinnan mukaan vaikkapa kerran vuodessa
 - ▶ **riskiä tarkennetaan vasta silloin** vaihtajien yksilöllisen riskiprofiilin mukaan

ratkaisun kustannuksia hillitsevät elementit

- ▶ johtava periaate: hoitindikaatiot, volyymit ja kokonaiskustannukset koko ajan maksajan hallinnassa
- ▶ kapitaatiosumma ("repussa oleva raha") määritettävissä pienimmissäkin (= 40 000 asukasta) pooleissa < 2 %:n, isoissa < 1 % tarkkuudella
- ▶ ensi kerran tuottajat aidosti samalle viivalle: kaikilla sama riskiprofiili
- ▶ vahvat kannusteet kaksisuuntaiselle integraatiolle
- ▶ vahvat kannusteet paremmalle johtamiselle

- ja vielä:

- ▶ koska **jonottelu ”ala-ovella” on nykysysteemin näkyvin laatuongelma**, siitä tulee myös poolin vaihdon tärkein syy:
 - ▶ peruspalveluihin päästään takuuvarmasti
- ▶ samalla siirtyjä siirtää ”rahat repussaan” kilpailijalle:
 - ▶ poolin asiakkaiden hivetessa myös poolin rahat hupenevat takuuvarmasti
- ▶ yksilötason kapitaation täsmällisellä summalla ei nyt ole suurta väliä:
 - ▶ ***oleellista on havaita, ettei jonottelun sallimisella voi enää kasvattaa omia voimavaroja vaan jonottelun salliminen päinvastoin pienentää niitä***

- ei siis näin:

yksilötasoinen kapitaatio

valinta, kilpailu

integraatio

- vaan näin:

integraatio

väestötasoinen kapitaatio

valinta, kilpailu

lähimmät suomalaiset nykymallit

- ▶ Pihlajalinnan Mänttä-Vilppula
 - ▶ kokonsa puolesta lähes liian pieni, muuten periaatteessa ok; ei tosin alueellista kilpailua eikä valinnanvapautta (jota ei tarvitakaan, koska ei ole enää jonoja)
- ▶ EKSOTE (Lappeenranta), Siun sote (Joensuu) ja SOITE (Kokkola)
 - ▶ kaikissa vain yksi toimija, ei kilpailua vaan ”kilvoittelu” (benchmarking):
 - ▶ EKSOTE tarvevakioidut kustannukset 17 % pienemmät kuin Suomessa keskimäärin
 - ▶ SOITE v 2017 budjetti alitettu 4,25 %:lla, jonot sulavat
 - ▶ Siun sote: v 2017 budjetti alitettu, jonot sulavat

tiivistelmä

- ▶ ”ratkaisu” mahdollistaisi valinnanvapauden ja niin haluttaessa jopa massiivisen yksityistämisen
 - ▶ hallitsisi silti **rautaisella otteella koko sektorin kustannuskehitystä** (+0.9 % p.a.)
 - ▶ tuottaisi **tasavertaiset palvelut** kansalaisille hävittämällä jonotuksen kokonaan